

SOCIETAT CATALANA DE PEDAGOGIA
FILIAL DE L'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS

REVISTA CATALANA
DE
PEDAGOGIA

Volum 6, 2007-2008

BARCELONA
2009

ARENAS, JOAQUIM; MUSET, MARGARIDA.
*LA IMMERSIÓ LINGÜÍSTICA. UNA OBRA DE GOVERN,
 UN PROJECTE COMPARTIT.*
 BARCELONA: CENTRE D'ESTUDIS JORDI PUJOL, 2007

Jordi Pujol, en el pròleg, comença dient que el llibre explica la tasca immensa i ben feta que ha representat la immersió lingüística i la política que l'ha fet possible. Acaba agraint als autors tant la feina feta al Departament d'Ensenyament com aquest treball tan complet, tan rigorós i tan objectiu. Així doncs, doble agraïment i doble elogi: a la immersió i al llibre.

A continuació, els nostres dos companys de la Societat Catalana de Pedagogia, examinen els temes que constitueixen l'índex: «Què és?», «Per què s'ha aplicat a les escoles de Catalunya?», «Aplicació i extensió», «Actuacions adreçades a la comunitat educativa per facilitar la immersió», «El model català d'immersió», «Aportacions significatives de la immersió al sistema educatiu català», «Veus i posicions en contra de la immersió», «Validesa i actualitat de la immersió» i «Reflexió final».

Només començar es reconeix el treball de milers de mestres i professors, la complicitat de milers de famílies... La immersió, doncs, té un protagonisme col·lectiu i compartit.

Els autors cataloguen el treball com una obra de divulgació feta amb rigor i no escatimen quadres, dades i gràfics.

Els que vam viure els començaments de l'ensenyament de la Generalitat recuperada i hi vam participar, tant des de l'Administració com des de les aules, segurament en llegir el llibre compartirem l'emoció dels autors en més d'un passatge.

No en faré un resum ni comentaré cada capítol, excepte el final, on es fa la valoració. Molts estem d'acord amb el que es diu: sense l'aplicació generalitzada de la immersió, els nostres centres escolars no s'haurien pogut transformar en l'escola catalana que s'havia concebut i definit als anys setanta del segle passat, ni la ciutadania hauria pogut assolir un nivell tan alt de coneixement del català. La tasca —canviar la llengua d'ensenyament— no fou fàcil.

Quant a l'escola catalana, ho havia de ser en llengua, continguts i actituds. L'esforç es va posar en la llengua, però pel que fa als continguts hi ha molt a fer, ja que es pot sortir de l'ensenyament reglat sense un coneixement suficient de la història, literatura i cultura catalanes en general. Les actituds són més difícils, però segurament ha faltat coratge per considerar l'estimació al país com un dels objectius bàsics de l'escola.

La immersió serveix perquè tots els alumnes aprenguin el català i l'usin en les activitats escolars. Malauradament no en garanteix l'ús en àmbits extraesco-

lars. Ara ja sabem que l'escola no ho pot tot. S'ha acabat l'època en què l'escola era la panacea de tot. L'escola no pot substituir la família i la seva tasca educadora ni l'ambient social amb el seu poder de modelització. Els autors parlen amb raó de sectors endarrerits quant a la catalanització: esbarjo, materials electrònics, jocs TIC, espectacles. No estan endarrerits per casualitat sinó per la seva dificultat en una cultura petita i amb recursos limitats que ha de lluitar contra la globalització de les indústries del coneixement i la forta immigració. Si el model lingüístic de la colla d'amics és tan important per als adolescents, potser s'han de promocionar agrupacions juvenils catalanes. Si ho són les TIC, potser s'ha de subvencionar la producció de més materials en català. De tota manera, la competència amb les indústries de les llengües amb molts més usuaris no és ni serà mai fàcil.

També cal agrair als autors que assenyalin limitacions i mancances en l'aplicació, entre les quals destaquen la reducció de recursos humans a causa de les despeses de la reforma i el pas als IES dels alumnes de dotze anys sense mesures de millora del català.

Especialment interessant encara que forçosament esquemàtic, l'apartat «Envers el futur», on s'assenyalen amb encert les previsions que s'haurien de fer de cara als canvis previsibles en la població escolar: inversió primerenca en l'educació infantil i primària, on hi haurà una diversitat cultural i lingüística més gran; reforç a les escoles amb percentatge alt de no-catalanoparlants, adaptació de les tècniques d'immersió primerenca a nous nens de diferents edats...

També podrien ajudar, afegim nosaltres, les noves idees sobre la didàctica de les llengües: la importància que té la voluntat d'utilització de la llengua apresada per part del professor i la seva transmissió als alumnes (metodologies Willingness que es treballen a la UOC per a l'aprenentatge de segones llengües) o les metodologies que emfasitzen el llenguatge oral i escrit i la narrativa en l'aprenentatge de les ciències i altres matèries.

Crec que és un llibre que interessarà a molts, tant als que varen protagonitzar els inicis de la immersió com aquells més joves que hauran de treballar per als mateixos objectius i agrairan poder accedir a l'experiència dels que els han precedit. (Per adquirir-lo: Centre d'Estudis Jordi Pujol, telèfon 933 428 535, <http://www.jordipujol.cat>.)

Lluís Busquets i Dalmau